

La Passion

La version recueillie est celle qui était chantée en Barétous, mais également en Vallée d'Ossau. Ce document comprend les paroles des 99 couplets évoquant cette Passion.

Quelques modifications y ont été apportées et la partition musicale n'y figure pas.

1 - Ajam tots la sovenença
de la pena e afliccion,
qu'a sofèrt dab gran paciènça
Jèsus Crist en sa passion.

2 - En hauta magnificença,
dens Jerusalem entrà
e lo hen gran arcuelhença
Tots los abitants de là.

3 - Cadun desplegà son abit
per l'ac i méter davant ;
« Hosanna ! lo hilh de David ! »
disèn tots en bèth cantant.

4 - Mon Diu ! d'aquera arcuelhença
qui tan chic podó durar,
quan per lèu, dab gran sofrença,
La mort lo hen endurar.

5 - Los Judius, plens d'audaça,
non sabèn quin har morir.
lo Redemptor de la graça
qui per tots voló sofrir

6 - N'avèn pas sa coneishença,
mes Judàs se presentà,
qui, per ua recompensa
aus Judius l'anà liurar

7 - O infame, que pretendes ?
Gran es ton avuglament,
quan a Diu deu cèu tu venes
per trenta dinèrs d'argent

8 - Jèsus, vedent cada dia
la volontat deus Judius,
se'n va a la Vièrja Maria
anà'u díser sons adius.

9 - « Adiuissiatz, la mia maire,
jo me'n vau per accomplir
la volontat de mon paire ;
sus ua crotz vau morir ! »

10 - Considerem en Maria
lo regret tan penetrant,
quan se vedó l'espartilha
e Jèsus, son cher enfant

11 - Estant hòr(a) de sa presença,
aus apòstols comandà
qu'anassen en diligença
l'anhèth pascal preparar.

12 - Lo dijaus, après la Cèna,
de tau sòrta s'umilià
e's botà de jolhs a tèrra,
los pès a tots que lavà.

13 - Abans de sa desparttilha,
leishà per son testament
la sacrada Eucaristia
qu'es lo mei gran sacrament.

14 - Estent en lor companhia,
eth los he un gran sermon ;
de sa paraula divina
temuenhà son gran amor.

15 - Sortint de lor companhia,
tres apòstols se prengó
per anà'u jardin d'Olivas
anar har son oreson

16 - Estent au jardin d'Olivas,
deus apòstols s'esluenhà
environ d'un get de pèira
per a Diu, son pair, pregar.

17 - A Diu, son pair, he pregària,
per que'u volha desliurar
d'aquera mort tan cruèla
qui per nos devè 'ndurar.

18 - Mes, en fenint sa paraula,
eth medish qu'a replicat :
« Ta volontat sia sauva !
Tà morir que m'as enviat. »

19 - Un anjo deu cèu arriba
lo portar consolacion,
puishque calè que sofrisse
sus la crotz mort e passion.

20 - Après, que's llevà de tèrra,
tot cargat de grans sudors ;
adromits trobà sent Pièrra
e los dus auts companhons.

21 - D'aqueth somelh los repròcha
e los ditz : « Perqué dromitz,
vedent lo temps qui s'apròcha
de quan jo serèi tradit ? »

22 - Judàs a Jèsus cercava ;
per lèu qui l'a rencontrat,
seguit d'ua gran armada,
davant tots que l'a baisat.

23 - Jèsus, coneishent sa rusa,
lo repròcha doçament
de sa gran ingratituda
en lo tradint sobtament.

24 - Jèsus Crist los ditz que cèrcan ;
los soldats, incontinent,
disen qu'a Jèsus eths vòlen,
qui s'apèra Nazarén.

25 - Jèsus los respon qu'eth èra ;
los soldats, incontinent,
caden engüeishats per tèrra
davant Diu omnipotent.

26 - Aute còp, los ditz que cèrcan ;
los soldats, incontinent,
disen qu'a Jèsus eths vòlen,
qui s'apèra Nazarén.

27 - Après, tots, en gran furja,
l'estacàn de pès e mans,
lo menàn per la carrèra
entau logís de Annàs.

28 - Sent Pièrre, possat de zèle
e de gran' compassion,
tirà viste son espada
per defénder son Senhor.

29 - E copà l'aurelha dreta
a Malcús, lo servidor
de Caifàs, lo -gran prètre
en aqueth temps de sason.

30 - Après, Jèsus lo repròcha
e lo ditz tot doçament :
« Pierre, remet ton espada
en lo forrièu vistement.

31 - Pensas, tu, que jo non posqui
me defénder, si volí,
en pregant a Diu, mon paire,
que m'envièsse a securir ? »

32 - Jèsus Crist prengó l'aurelha
e guarí incontinent
lo servidor deu gran prètre
davant tots, visiblement.

33 - Los soldats, remplits d'enveja
e de gran avuglament,
contunhàn dab gran malícia,
de'u ne har 'nar vistement.

34 - Annàs, plen de grana hèina,
davant tots l'interrogà
de sa lei, de sa doctrina,
e aus Judius lo liurà.

35 - Un soldat d'aquera armada
la man haut arrevirà
e lo dé tan gran soflada
que las dents lo he sagnar.

36 - Jèsus, virant son visatge
envèrs lo qui l'a trucat,
ditz que réndia temuenhatge
de çò qui a mau parlat.

37 - Ò ! maudita man cruèla !
e tu, quin avès gausat
de trucar a Diu sus tèrra,
tot cobèrt d'umilitat ?

38 - Après tant de calomnias,
tà Caifàs lo menàn.
Autorn d'eth qu'i avè la tria
deus escribas e ancians.

39 - Aquiu, lo hen cent otratges
despuish d'èster interrogat,
cèrcan lo faus temuenhatge,
dissent qu'eth a blasfemiat.

40 - Tota la nueit lo turmentan,
shens jamés lo dar repaus ;
e tostemp eths be l'aumentan
sas dolors dab autes maus.

41 - Los uns lo balhan soufladas,
autes lo getan crachats,
autes lo dan grans possadas,
en tient los sons uelhs barrats.

42 - Lo disen per escarnida,
despuish l'aver sofletat :
« Profetiza, profetiza :
quau de nosauts t'a trucat ! »

43 - Aquera nueit tan cruèla,
çò qui mei lo chegrinà,
quan lo denegà sent Pièrre,
abans lo hasan cantà.

44 - Judàs, coneishent sa fauta,
los dinèrs anà getar e,
per ua arrama hauta,
eth s'anà desesperar.

45 - Non hè pas atau sent Pièrre
mes que plora son pecat ;
se bota de jolhs a tèrra,
lo perdon qu'a demandat.

46 - Jèsus, lo matin, sus l'auba,
davant Pilat' esté miat
afin que judge la causa
puish a qu'eth èra acusat.

47 - La hora plea d'enveja
e de grana faussetat
disè que rei de Judea
Jèsus s'èra declarat.

48 - Disè tot que perturbava
e lo monde a decebut,
quan en public se nomava
lo Messia pretendut.

49 - Jèsus mot non declarava,
çò qui lo jutge admirà,
quan jamés mot non parlava
per podé's justificar.

50 - Au rei Eròdes l'envia,
lo quau esté fòrt gaujós
de parlà'n sa companhia ;
mes tostemps demorà doç.

51 - Quan ved que mot non parlava,
promptament lo torn' enviar
e, per har ríder lo monde,
d'un manto blanc l'abilhà.

52 - Per la Pasca se sauvava
un criminel plan dehèt ;
òr Pilate desliurava
a Jèsus de Nazarèt.

53 - La hora he violència,
disent que non sauvi pas
a Jèsus plen d'innocéncia
mes que sauvi Barrabàs.

54 - Per apatzar sa furia,
còps de hoet lo he balhar ;
eth n'avó mei de cinc mila
que lo sòu de sang banhà.

55- Lo jutge d'abòrd s'estona
quan lo vi tan mau tractat :
d'espinas ua corona
la tèsta l'avèn perçat.

56 - Vestit d'ua porpra roja,
davant tots lo he sortir ;
a vistas de tot lo monde
« *Ecce homo* » proferí.

57 - La hora dab impaciència,
lavetz se met a cridar :
« *Tolle, tolle !* En diligença,
mandatz-lo crucificar ! »

58 - « Pilate, que t'i avises !
Nos, te disem dab vertat :
si ne jutjas pas a Jèsus,
dab Cesar n'as amistat.

59 - Non sabes pas, tu, qu'un òmi,
si eth se declara rei,
contraditz a noste mèste,
a Cesar, noste gran rei ?

60 - Eth pren gran met e cranhença,
quan de Cesar s'i parlà e,
shens espiar sa consciénça,
los dits e mans se'n lavà.

61 - Pilate, donc, quan se lava
las mans, ditz qu'ei innocent
deu sang d'aqueth òmi juste,
de Jèsus dit Nazarén.

62 – Mes La hora, en gran furia
lavetz respon en cridant :
« Son sang sia sus nosautes,
tanben sus nostes enfants ! »

63 - Enfin l'arrèt que's publica
d'estar Jèsus condemnat
a la mort la mei tragica
que los vius an inventat.

64 - Hen ua crotz plan pesanta ;
a Jèsus la hen portar
capsús la còsta maishanta
on podosse hòrt sudar.

65 - Quauquas hemnas devociosas
se'n van amassa plorant,
au darrèr d'aqueras tropas ;
veden Jèsus tot sanglant.

66 - Jèsus vira son visatge
e los ditz tot doçament :
« Non ploretz sus ma persona,
filhas de Jerusalem !

67- Ploratz sus vòstas personas,
tanben sus vòstes enfants,
mes non pas suber la mia ;
sofrirèi turments mei grans ! »

68 - Quan aquò sabó Maria,
promptament marchà davant ;
ved que tractan en furia
a Jèsus, son cher enfant.

69 - Quan Jèsus vi a sa maire,
sa dolor s'aumentà fòrt ;
ne'u podó parlar-la guaire,
ni la maire a son enfant.

70 - Ò Diu, d'aquera tendressa
que tots dus arrecebón,
quan parlar, per gran tristessa,
l'un ni l'aute ne podón.

71 - Quan arribàn sus la còsta,
en la crotz, nud, l'enclavàn
e puish, tots, dab grana fòrça
capsús, dreta, la lhevàn.

72 - Considerem la gran pena
qu'a sofèrt Noste-Senhor
sus ua crotz tan cruèla,
tot aquò per noste amor.

73 - A Diu, son pair, hè pregària
per que volha aver pietat
deus qui n'an nada consciéncia
de lor gran' iniquitat.

74 - Demanda misericòrdia
un lairon crucificat ;
Jèsus lo ditz qu'en sa glòria
uei medish serà entrat.

75 - L'aute lairon se trufava
quan lo vi nud sus la crotz,
disent que si eth no's sauva,
quin nse salvaré a nos.

76- De la crotz, ved a sa mère
e son *disciple* sent Jan ;
a l'un ditz : « *Voici ta mère !* »
l'aute : « *Voilà ton enfant !* »

77- Lhèva la votz a son père,
ditz perquè l'a 'bandonat,
qu'en sa passion tan cruèla
jamés non l'a consolat.

78 - Quan ved que hèu s'i prepara
dab vinagre tot mesclat,
tot purmèr Jèsus que l'avalava,
puish ditz : « Tot qu'es acabat ».

79 - « En vòstas mans, ò mon père,
recomandi mon esprit ! »
Abaishant lo cap a tèrra,
rend son amna en un gran crit.

80 - La lua non clarejava
lo sorelh non resplendó ;
tota la tèrra tremblava
au trespàs deu Redemptor.

81 - Las estelas e los astres
temuenhèn gran sentiment
e nosauts, pires que marbre,
non n'avem lo còr dolent.

82 - Un soldat d'aquera armada
qui es aperat Longís
anà dar un còp de lança
au costat de Jèsus Crist.

83- Quan ho dat lo còp de lança,
sang e aiga ne sortí
d'aquera plaga sacrada,
deu costat de Jèsus Crist.

84 - Bienurós lo còp de lança
per tu, perfide Longís,
quan per aqueth sang e aiga
tons uelhs viengón esclarits.

85 - Lo sang baishà per la **lança**
entà las mans de Longís ;
d'abòrd, los uelhs **eth** se tòca
e clarament que i a vist.

86 - Aus lairons rompón las **camas**
per vistement ha'us morir,
los soldats cru**èls**, infames,
per contentar lor desir.

87 - Tant n'aurén hèit au **Messia**,
si non l'avèn trobat mort ;
la divina **Providéncia**
empechà aqueth afront.

88- E afin que l'**Escritura**
e revienosse a son but,
qui ditz qu'en sa **mort** tan dura
n'aurà nat òs de romput.

89 - Joseph, dit d'Arimatia,
hardidament demandà
Pilate **la** licéncia
de Jèsus anà 'nterrar.

90- Pilate donc fòrt s'**estona**
quan Jèsus ei mort tan lèu ;
permetó au **personatge**
de'u har méter en un tombèu.

91 - *Joseph* se n'anà de **tira**
dab un aute companhon,
tot dret au mont **deu** Calvari
desclaverar lo Senhor.

92 - Trobèn la Vièrja **Maria**
e lo disciple sent Jan
e Maria-**Madelèna**
tot plorant e sanglotant.

93- *Joseph* consola la **Vièrja**
e lo disciple sent Jan
e Maria-**Madelèna** ;
los ditz que non ploren tant.

94 - Los ditz que vien de **Pilate**
d'obtièner la permission
de devarar **sus** lo vrèspe
de la crotz Noste-Senhor.

95 - Eths descendón donc sus **l'òra**
de la crotz lo Redemptor
e *Joseph* d'**Arimatia**
en linçòu blanc lo metó.

96 - La Vièrja desconsolada
prengó a Noste-Senhor ;
baisant la **carra** sacrada,
non podó tié's de dolor.

97 - E lo portàn tots **amassa**
en un tombèu preparat
qu'era en un **jardin** tot contra
on nat mort n'avè entrat.

98 - Dab sentors d'aromat**ica**,
hens lo tombèu lo botàn.
Per la Pasca **ressuscita**,
gloriós e triomfant.

99 - Aquiu qu'avetz donc l'**obratge**
deu mau per eth endurat
tà tirà'ns de **l'esclavatge**
de Satan e deu pecat.
